

Yttrande

Datum
2025-01-17

Diarienummer
3.1.17-00798/2025

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Lägesrapport om marknadsläget i nötköttssektorn den 17 januari 2025

Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att vid behov lämna en lägesrapport över situationen i den svenska jordbrukssektorn.

Under de första veckorna av 2025 har det kommit rapporter om knapp tillgång på nötkött i vissa butiker, t.ex. av nötfärs. Det har framförts olika förklaringar till varför läget har uppstått. Det finns både effekter som har sin förklaring i det korta tidsperspektivet och mer långsiktiga effekter.

Varför har bristen uppstått?

En förklaring till att tillförseln blivit mindre än normalt är att årets jul- och nyårshelger till största delen inträffat på vardagar, vilket fått till följd att slakterierna varit stängda fler dagar än normalt. Det har krävt att alla led i kedjan behövt vara mer noggranna än normalt för att säkra varuflödet och matbutikerna kan ha varit olika framgångsrika med att matcha sina inköp till efterfrågan. Samtidigt har handlare rapporterat om bra försäljning av kött under helgerna.

Finns det risk att brist även kan uppstå framöver?

Merparten av kötraskalvarna föds under våren och dessa kalvar uppnår slaktmognad omkring 15 - 18 månader senare, alltså hösten året efter de fötts. Det leder till en topp i slakten under höstmånaderna. Höstslakten sammanfaller med att betessäsongen tar slut och det är också ett skäl till att många producenter väljer att slakta sina djur då. Under månaderna därefter sker det en säsongsmässig nedgång i slakten. Efterfrågan på nötkött, särskilt nötfärs, är ofta stark tiden efter jul- och nyårshelgerna. Det beror bland annat på att skolorna startar efter lovet. En annan förklaring som brukar nämnas är att de så kallade oxveckorna betyder mindre pengar i plånboken och då minskar efterfrågan på de dyraste styckningsdetaljerna.

Jordbruksverkets statistik över nötköttsproduktionen som omfattar perioden januari till november 2024 visar att produktionen ökat med drygt en procent jämfört med samma månader 2023 uttryckt i vikt. Slaktökningen är sex procent jämfört med

januari – november 2022 och det gör 2024 års slakt av nötkreatur den största sedan 2020. Slakten av kor och kvigor har ökat mest sen 2022, ökningen var 5,7 procent helåret 2023 och 1,4 procent januari-november 2024.

Det totala antalet nötkreatur har minskat sett över en längre tidsperiod och mellan 2023 och 2024 har minskningen varit större än normalt. Antalet moderdjur, totalt för mjölkkor och kor för köttproduktion, minskade med drygt 16 000 mellan juniräkningen 2023 och 2024. Totalt antal nötkreatur minskade med nästan 35 000 djur, det är en minskning med 5 procent. Dålig tillgång på grovfoder till följd av ogynnsamt väder 2023 och höga kostnader för insatsvaror är de viktigaste orsakerna till att djurantalet minskat. Färre moderdjur leder med något års fördröjning till att produktionen kommer minska. När producenterna väl bestämmer sig för att satsa på att öka sina besättningar igen genom att spara moderdjur som föder kalvar, så tar det drygt två år innan det ger öknings i slaktstatistiken.

Antalet semineringar av mjölkkor minskade under inledningen av 2024 men under årets sista månader, till och med november, har semineringarna ökat och totalt för 2024 ligger antalet på samma nivå som under 2023.

Övriga marknadsfaktorer att beakta

Importen av nötkött har varit relativt stabil under de senaste åren. Uppgifter till och med oktober 2024 visar att import av helt nötkött minskat med tre procent jämfört med 2023 men ökat lika mycket jämfört med 2021. Svensk import av nötkött kommer nästan uteslutande från andra EU-länder. Om importen istället beräknas för allt nötkött, alltså även bearbetade produkter, så har den ökat något de tre första kvartalen 2024. I EU har produktionen av nötkött totalt sett ökat under 2024, däremot har den minskat i några länder som t.ex. Danmark och Tyskland.

Jordbruksverkets beräkning av nötköttskonsumtionen visar på en ökning med drygt två procent de tre första kvartalen 2024 jämfört med samma period året innan. Förbättrad ekonomi för hushållen kan vara en orsak till att konsumtion åter har ökat efter en nedgång 2023.

De svenska producentpriserna för nötkött har haft en stark utveckling under 2024, till och med oktober. Jämfört med förra året har priserna ökat med nästan fem procent, genomsnittlig ökning av avräkningsprisindex för samtliga jordbruksvaror för samma period är sju procent. Under december 2024 - januari 2025 har flera av de ledande slakterierna höjt producentpriserna med 0,50 - 1,00 kr/kg. Inom EU ligger de svenska producentpriserna på nötkött högre än genomsnittet och även jämfört med enskilda länder som Danmark och Finland. Priserna för jordbrukets produktionsmedel har fallit under 2024 jämfört med 2023, i Sverige uppgår minskningen till nästan sex procent. Det är särskilt priserna för energi, gödselmedel och foder som fallit, även räntorna har fallit under det senaste året.

Framtiden för svensk nötköttsproduktion

Förutsättningarna för produktionen av nötkött i Sverige ser gynnsamma ut just nu. På kort sikt kommer dock inte utbudet att öka eftersom antalet moderdjur har minskat under 2024.

Konsumentundersökningar som genomförs av branschaktörer visar att förtroendet för svenskt kött och svenska bönder är fortsatt högt, även om de också indikerar att lågkonjunkturen naggat köpkraften i kanten och fått fler konsumenter att leta lågprisalternativ. Den svenska försörjningsförmågan för kött har sjunkit marginellt under januari – september 2024, vilket kan bero på minskade hushållsinkomster. Producentpriserna ligger på historiska rekordnivåer och slakterierna har fortsatt höja priserna under inledningen av 2025. Kostnaderna för lantbruket har minskat under 2024 och det finns inte några tecken i nuläget på dramatiskt stigande priser för insatsmedel som foder, gödselmedel och energi. Det finns därtill förhoppningar om att räntan kommer att sänkas ytterligare. I Holland har beslut tagits om att minska jordbrukets miljöbelastning och i Danmark har beslut tagits om att minska jordbrukets negativa klimatpåverkan. Som konsekvens av åtgärderna kommer produktionen att minska, i varje fall på kort sikt. Såväl Holland och Danmark exporterar normalt nötkött till Sverige, det kan innebära att utbudet av importerat nötkött kommer att minska.

Trots flera positiva signaler så har de kraftiga svängningarna på marknaden under de senaste åren gjort att producenterna är mer avvaktande till att starta nyinvesteringar. En investering i nya stallbyggnader har en varaktighet på minst ett tiotal år. Stabila villkor på marknad och politik ökar möjligheten att investeringarna i svensk animalieproduktion tilltar.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Frida Svensson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Bengt Johnsson, Åsa Lannhard Öberg, Lena Niemi Hjulfors och verksjuristen Jacob Landsjö deltagit.

Olof Johansson

Frida Svensson

Skrivelsen har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.